

tropine ob koncu bolj zažmikane ali suhe, kakor pa obročarjev. Okoli Lučevca pa smo našli tako male žmike, da smo iz ene stave komaj dva ali tri vedrice mošta našmikali. To je pač polževo delo! Tedaj bi še boljše bile ročne žmike od g. Heller-ja v Beču, katere ponuja za 75 goldinarjev; samo da bi bile polovico cenejše. Kakšen samouk bi nam jih za znižano ceno gotovo pošiljal. In močno bi nam ustregel pri sadju in grozdju v malih gorica.

Kdor si hoče delo trgatve skrajšati ali žmikanje brž opraviti, on si naj oskrbi združgalnico ali mlin za grozdje. Kadar putar prinese zmoštano grozdje, ga vsiplje v ta mlin, ter ga takoj proti zamelje. Tako je v mraku že polovica mošta v sodu. Ako je poleg združgalnice na podu prostor, lahko tudi proti delaš stavo v koš ali obroče, da zvečer že takoj vrtuliti začnete. Take združgalnice izdeluje po 10 goldinarjev g. Vouk na Ponikvi, ki so posebno koristne v mrzlem in obilnem branju. Da ti jagode, mehunci in pečke v mošt in sod ali brenko ne pridejo, podstavi rešeto ali cedilo pod cevko, po kateri mošt v kad ali v brenko curlja. Brez največje sile ne hodi v trgatve poslednja dneva v tednu: petek zato ne, ker je post tudi za pokopiča, orača, kopača, berača; viničar pa se masne govedine ob trgatvi že celo leto veseli. Ali pa mu daj kostonjev, krompirja in hrena za večerjo, govedino pa mu za nedeljo oskrbi. Ne trgaj v soboto, da vam nedeljska služba božja ne odplava. Bog ti gorice ni zato blagoslovil in obvaroval, da bi ga ti ob trgatvi žalil. Tudi tukaj veljajo besede božje: »Ali tedaj jeste, ali pijete, ali kaj druga delate, vse k časti božji delajte«. (1. Kor. 10, 31.)

3. Po trgatvi. — Hvala Bogu, nebeškemu Očetu! Grozdje je pod streho in že zažmikano; ali mošt že je v kadi, na podu. Zdaj vzami moštnico in zvagaj dobroto mošta, da ga veš primerno prodati. Potem nastavi posodo, kolikor je napolniti misliš, jo malo požvepli, da spoznaš snažnost sode, ter začni nalivati v vsaki sod nekoliko vedric, da bo ves mošt enake dobrote. Sodov ne stavi pod kap, da ti dežnica ne vteče; ne pod slivo, da listje noter ne pade; ne k mlaki, da ti ne vlezajo kuruci, tuče ali skunkači, ker takega mošta se kupec ne prime. — Sedanjí čas sodov zvrhano ne spolnjujemo, ker ne damo več kipeti, kakor so nekdanj delali. Sod bodi toliko navan, da s kazalcem do mošta dobro dosežeš. Po nekod je navada, da jesen takoj po branju kupci za moštom in vinom hodijo. Prvemu ga brž prodaj; ne trgaj se za eden novčič, da ti poznej ne bo žal. Najboljše je mošt takoj od stiskarnice prodati, če tudi nekaj cenejše; prvič ni treba polovnjaka spolnjevati, drugič ne pretakati; tretjič ne dolivati; seveda tudi ne piti. Skušnja nas pa uči, da cena upade okoli Božiča, ali že brž po branju; in mnogoteri so za pretočeno vino še manje dobili, kakor se jim je jeseni za presni mošt obečalo. Pomisli, da tudi kupec ima veliko stroškov; in da bo zopet rad došel, ako je letos bil s teboj zadovoljen. Boljše je, drži ga, kakor lovi ga. Prvemu kupcu mošt ali vino prodaj; peneze pa v posojilnico shrani.

Simon Gaberc.

Dopisi.

Iz Zagreba. (Presvetli kralj) Franc Jožef I. je bil zadnjič pri nas pred 26 leti. Iz dna srca smo se torej razveselili, slišati spomladi, da letos sredi oktobra pride k nam, da otvori novo gledališče, več učnih zavodov ter se prepriča o napredku vedno mu zvestega hrvaškega naroda. Takoj so se začele priprave, zlasti zadnje tri mesece smo delali skoro noč in dan, da preljubljenega kralja sprejmemo dostojno, po kraljevsko. Teško smo čakali kraljevega prihoda ne samo Zagrebčani, ampak nebrojno ljudstvo, ki je sem prihitelo peš, z vozovi in železnicami. Strmé je ljudstvo gledalo novi Franc-Josipov trg pred državnim kolodvorom, brezštevilne mlaje s trobojnicami, krasne slavoloke, obeliske, sploh olepšavo na ulicah in hišah, posebno na Jelačićevem trgu in na Ilici. — Prišel je dan 14. oktobra. Že ob 7. uri zjutraj so bile vse ulice polne ljudstva, zlasti kolodvorska cesta. Točno ob 1/2 9. uri se pripelje milostni kralj z dvorskim vlakom. Topovi zagromijo, zvonovi vseh cerkev zapojejo, in brez konca in kraja zahrumi glas: »Živio kralj hrvatski!« Presvetli kralj se je peljal s kolodvora skoz Jelačićev trg, Ilico v gornje mesto v bansko palačo, pred njim pa banderij — 300 jezdecev v narodni noši. Kralj je narodu ljubeznivo odzdravljaj. Ob 10. so se vladarju v banski palači, kjer je stanoval, poklonili dvorni dostojanstveniki, duhovščina, sabor, vojaške in posvetne oblasti, ter razna društva. Ob dveh popoldne pa se je peljal kralj k novemu gledališču, kjer se je vložil zadnji kamen, istotako potem v nove srednje šole in glasbeni zavod. Na velikem dvorišču nove gimnazije in realke je nato pred kraljem defiliralo blizu 10tisoč učencev vseh zagrebških in okoliških šol v pisani narodni noši. Da so ložje stopali, igralo je izvrstno 30 šolarjev iz Valpova. Zvečer ob 7. uri se je peljal kralj v gledališče, potem pa se je nekaj časa vozil po mestu, da si je ogledal krasno, da čarobno razsvetljava, ki je stala mesto 50tisoč gld. Ko se je vrnil v banski dvor, bila je velikanska bakljada; svetilo je do 5tisoč mož; svirale so tri vojaške godbe. Pred bankskim dvorom so napravili pevci in 100 tamburašev krasno podoknico milostnemu kralju. S tem so se končale slavnosti prvega dne. (Konec prih.)

Iz Šarja pri Ljutomeru. (Nemški zdravnik; nemška šola; lov na otroke.) Naš trški odbor je razpisal po nemških listih službo občinskega zdravnika. To ni nič čudnega! Ali v razpisilu je rečeno, da mora, kareri bo za to službo prosil, dokazati, da je nemškega rodu. Kaj takega se še ni upal noben občinski odbor na južnem Štajarskem. To je predrznost, zoper katero bi morali vsi slovenski občani z največjo odločnostjo ugovarjati. Kako si upa naš »privandrani« župan razpisati občinsko službo na tak način, da jo noben domačin ne more dobiti? To se pravi slovenskim občanom klofute dajati. In od tacih mož se mora Ljutomer komandirati dati. Tako zaničujejo očitno in pred vsem svetom Slovenca, kateri jim v svoji neumnosti svoje peneze nosi. Kje so naši ponosni Murski kmetje, ki kaj takega mirno prenašajo? — Toda kaj to? Naša narodna nemarnost je še veliko hujša. Sami smo zakrivali, da imamo nemško šolo, ki je last nemškega šulvereina. Nikdar bi te nepotrebne šole ne bilo, če bi bili vsi slovenski okoličani zavedni. Tako pa nekateri mislijo, da bodo imenitni možje postali, če otroke v to šolo pošiljajo. Po zimi so otroci te šole slovenske otroke pitali z imeni: »slovenski psi«. In še so kmetje, ki od daleč iz okolice pošiljajo svojo deco v to šolo! Kakšni učenjaki prihajajo iz teh šol, se vidi iz tega, da je še tisti dečko, ki se je letos oglasil iz te šole za gimnazijo, moral pri skušnji pasti. Iz Franc-Joželove šole pa

Sejmovi. Dne 19. oktobra v Poličanah (za svinje) in v Mariboru. Dne 21. oktobra v Oplotnici, Mariboru (tudi za konje), v Ribnici, Celju, pri Mali Nedelji, v Apačah in Sevnici ob Savi. Dne 23. oktobra v Imenem (za svinje). Dne 24. okt. na Bregu pri Ptuj (za svinje). Dne 25. okt. na Bizeljskem.

jih je šest se oglasilo in šest sprejetih bilo. Za prihodnje leto so naše nemškutarske pokveke zopet v skrbi. Nemških otrok se noče dojeti naroditi. Zdaj pa hajd, kakor cigani, otrok lovit. In zopet sta na čelu c. kr. poštar Mavrič in c. kr. davkar Duller. Mavrič obeta vse mogoče in nemogoče reči. Tesarju Fevšu je obljuboval delo, obleko, hrano za otroka itd., če mu ga pošlje v nemško šolo. Davkar Duller je zopet drugemu obljubil službo pri davčnem uradu za njegovega otroka. Haló, slovenski stariši, le vkup, če imate kaj otrok na prodaj, Mavrič in Duller »handlata« ž njimi, le vkup! Človek se res ne more načuditi, kako smejo pri nas državni c. kr. uradniki dražiti ljudstvo. Proti Slovencem je vse dovoljeno. C. kr. uradnik naj se briga za svojo pisarno, nas, naše šole in našo politiko naj pusti v miru! Osobito želimo, da bi vendar enkrat naša politična oblast povedala Dullerju, za katere reči se sme on brigati. To pravico imamo menda vendar slovenski davkoplačevalci, da nam vsaj c. kr. uradniki mir dajo. Naj bi slavna vlada take može tje kam na prusko mejo postavila. Mi jih ne potrebujemo. Za izučenje bistrih slovenskih glav bomo že sami skrbeli. Mavrič in Duller sta oba tako slabo študirala, da ne moreta biti našim otrokom za vzgled. Zato jima bomo ob priliki še glasneje povedali: Mir dajta!

Sarjan.

Iz Celja. (Naša društva.) Jesen je tu. Drevje se oguljuje. Narava dremlje in hoče zaspiti. Kdo bi v takem položaju mislil na izlete in veselice? Naša društva tudi na naravo uplivati ne morejo, pač pa narobe. Pevsko društvo je izletelo dne 22. septembra na Ljubčno k Ropanu. To je bil tudi zadnji letošnji izlet, katerega se je tudi udeležila obilica Celjanov in sosedov. Društvo je izgubilo letošnjo jesen žal, več najvrlejših udov. Najprej nas je zapustil tenorist g. Polutnik, kateremu smo priredili odhodnico v Levcu, kjer nas je opazoval »Vahteričin« novičar, kako smo se bratsko imeli. Začetkom oktobra pa nam je vzel cesar tri vrle ude; med njimi pevovodjo Ivo Sprahmana. Ž njim smo izgubili tudi iz ženskega zbora dve vrli moči, sestri Miciko in Ivano Sprahmanovo. Odhodnica, katero je društvo priredilo odhajajočim pri »Zamoreu«, bila je jasen dokaz, kako priljubljeni so nam bili. Dvorana je bila polna. Načelnik je omenil med drugim zaslugo g. pevovodje, kateri je preskrbel društvu tako vrlo pomoč ženskega zbora. Bog daj sreče njemu in vsem novincem v cesarski suknji! Da se kmalu zopet vidimo! Pevsko društvo in Sokol pa nadaljujeta svoje delo z vajami. Sokol priredi odhodnico svojemu blagajniku, g. dr. Glaserju, še ta mesec. To je vse gibanje, — same odhodnice. Ni čuda, jesen je tu in drevje goli.

—s—

Iz Ptuj. (Razstava; župan.) Od dne 22.—29. sept. je trajala ptujška razstava, kajti krajevne je ne moremo imenovati, ker so bili razstavljalci skoro sami ptujski Nemci in Posilinemci. Kakor ste že poročali, je bila tudi čisto nemška, zato so prve glave ptujskih Velikonemcev izobesile frankfurtarce v »pozdrav« tistim Slovencem, ki so v okrajnem zastopu dovolili za razstavo 200 gl. podpore, pa niso stavili nobenih pogojev, niti se razstave udeležili. Taka je, kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Čast, komur čast, pa naš načelnik in njegov namestnik si je tokrat nista zaslužila! Ptujski župan J. Ornig se je tudi odlikoval pri razstavi. Izrekel je pri shodu pevcev dne 22. sept. željo, da bi se nemška pesem vedno bolj širila po južnem Štajarskem. Tako je brati v »Pettauer Zeitung«-i, katero ptujski Slovenci kar po vrsti vsi podpirajo. Čuden človek vam je naš Ornig! Njegov dedek, doma od Sv. Ruperta v Slov. goricah, se ni niti znal nemški, unuk njegov pa je sedaj že polnokrven Nемец, ki bi rad povsod pri nas razširil zveličavno nemščino. Tako govori, »Kajharja«

za »šenk« deli, Slovence zaničuje na eni strani, na drugi pa se kaj rad prilizuje višji duhovščini. Njegova rodbina je sicer verna, toda njena glava ja vse kaj drugega. S svojim »Kajharjem«, ki pa ga sedaj neki ne deli več, je hotel okoliške Slovence spreobrniti, no, ti so spoznali lisjaka in pravočasno oznanili svetu njegovo blago (!) namero. Ne bojimo se vas — zatrli niste spečih, ne boste nas bedecih!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Ministerstvo je te dni imelo več posvetovanj o vsporedu v državnem zboru. Najprej se bode le-ta bavil z državnim proračunom in potem z volilno preosnovo. — Za teden dnij se snide novi mestni zastop, da izvoli dr. Luegerja županom, katero izvolitev bodo svetli cesar gotovo potrdili.

Česko. V nedeljo je bil v Pragi češki narodno-gospodarski shod in se je ustanovilo narodno-gospodarsko društvo za Česko, Moravo in Šlezijo. — Nemški nacionalci bodo povsod lastne kandidate postavili pri deželnozborskih volitvah — na grozno jezo liberalcev. — V Ustji je bil velikansk shod; 3400 nemških kmetov je izreklo zaupanje poljedelskemu ministru, grofu Ledeburju.

Štajarsko. Novega cesarskega namestnika imamo! Dne 13. okt. so svetli cesar imenovali bivšega ministra markiza Bacquehema (beri Bakhem-a) štajarskim namestnikom. Baronu Kübecku, ki je stopil v stalni pokoj, pa so podelili veliki križec Leopoldovega reda. Novi namestnik je skoz in skoz Avstrijec; naj ukroti Prusake, nam Slovencem pa naj bode pravičen!

Koroško. Neumorno delajoče »Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence« je letos skoro vsako nedeljo priredilo kak shod. Zadnji shod je bil dne 6. okt. v Hodišah, kjer je govorilo pet govornikov. — Na celovski gimnaziji je premalo slovenskih dijakov. Samo 80 jih je letos; biti pa bi jih moralo vsaj 130.

Kranjsko. Deželnozborske volitve so razpisane. Kmečke občine volijo dne 21. novembra, mesta, trgi in trgovska zbornica dne 25. in veliko posestvo dne 28. novembra. Obe slovenski stranki sta si rokave že zavihali. — Shod zaupnikov slovenskih delavskih stanov v Ljubljani je bil v nedeljo dobro obiskan. Bog daj srečo! — Včeraj so bili v Ljubljani blagoslovili in slovesno odprli novo deželno bolnišnico.

Primorsko. V Gorici je 1247 slovenskih otrok za ljudske šole, in vendar se mestni zastop na vse načine brani sezidati slovensko šolo! — V Nabrežini so imeli občinske volitve. Zmagali so sijajno Slovenci, dasi so Lahoni zgago delali. — Mestece Grožnjan v Istri je pravo lahonsko gnezdo. Slovan, ki gre tje, se poda v smrtno nevarnost.

Ogersko. Dne 21. okt. bode magnatska ali gosposka zbornica sklepala o brezverstvu. Daj Bog, da ta predlog zopet propade! — Krščanska ljudska stranka priredi v kratkem velikanske shode. Škoda, da se krščansko ljudstvo ni pred 10 leti vzdramilo! Liberalci nikoli ne bi tako daleč zavozili. — Vlada je v Budapešti prepovedala nemščino v gledišču in v ljudskih šolah. Madjari delajo z nemškimi otroki, kakor pri nas nemški zagrizenci s slovenskimi.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so izdali pismo državnemu tajniku, kardinalu Rampolli. V njem se pritožujejo o slavljenju